

en concreto «Slovenian geolinguistics between tradition and innovation», a cargo de Jožica Škofic, a maioría das contribucións consagrouse á investigación sobre límites e áreas en ramas concretas da lingüística. En particular, prestouse especial atención á sintaxe dialectal, con diferentes estudos, a maioría deles agrupados no *workshop How spatial is dialect syntax?*, inaugurado por unha conferencia do Prof. Sjeff Barbiers titulada «Geography and cartography of the left-periphery: The case of Dutch Imperatives». As comunicacións foron as seguintes: Isabelle Buchstaller *et al.* («Geolinguistic patterns in the spatial distribution of the northern subject rule»), Elvira Glaser e Gabriela Bart («New methods in discovering syntactic areas»), Georg Kaiser e Michèle Olivieri («On meteorological constructions at the boundaries of Occitania»), José Luis Ormaetxea *et al.* («EAS project: first overview of the syntax variation in the Basque language»), Christian Ramelli («The am+INF construction in German varieties»), Thomas Strobel («On the areal and syntactic distribution of indefinite-partitive pronouns in German: methodological advances and empirical results within the project 'Syntax of Hessian Dialects' (SyHD)»), e, finalmente, Kristel Uibo e Liina Lindström («Variation of verbal constructions in Estonian dialects»).

No que respecta a aspectos fonéticos (incluíndo a prosodia), morfolóxicos e léxicos, cumpre sinalar as seguintes contribucións: Gotzon Aurrekoetxea *et al.* («Prosodic variation in the Basque language: stress areas»), Esther Baiwir («Emprunts vs formes héritées: l'analyse phonétique au service de l'histoire»), Guylaine Brun-Trigaud e Albert Malfatto («Limites dialectales vs limites lexicales du domaine occitan: un impossible accord»), Maria Alice Fernandes («The diminutive suffixes of southern Portuguese: an example of new dialect formation by koineization»), Maria Celeste Nunes e Paulo Osório («Étude de quelques particularités du vocalisme du dialecte de la Municipalité de Fundão (Portugal)»).

Por último, podemos sinalar dúas contribucións que tocan aspectos sociolingüísticos e identitarios, a comunicación de Sílvia Brandão («Réalité sociolinguistique brésilienne et géolinguistique pluridimensionnelle») e a intervención conxunta de Melita Zemljak Jontes e Simona Pulko («Dialectal awareness as identity in correlation to dialectal delimitation»).

Xosé Afonso ÁLVAREZ PÉREZ

Centro de linguística da Universidade de Lisboa

CLUB 19. Dinovè Colloqui Lingüístic de la Universitat de Barcelona: Estil i estils. Teoria i aplicacions de l'estilística (28 de novembre de 2011). — El dilluns 28 de novembre de 2011 es desenrotllà, a l'Aula Capella de l'Edifici Històric, el «Dinovè Colloqui Lingüístic de la Universitat de Barcelona» (UB), conegut, per les seves sigles, com a «CLUB 19», i organitzat per la Secció de Lingüística Catalana del Departament de Filologia Catalana, el Grup d'Estudis de Pragmàtica i Anàlisi del Discurs (GrEPAD) i el Grup d'Estudi de la Variació. Aquest any la matèria d'estudi versà sobre *Estil i estils. Teoria i aplicacions de l'estilística*, per tal de debatre sobre els diferents significats i aplicacions que se li atribueixen, i per a esbrinar-ne les diferents funcions que pugui tenir, ja que l'estilística s'ha tractat tant des del vessant lingüístic com el literari, i des de punts de vista diferents (com a recurs expressiu d'una obra o d'un text, d'un autor, d'un gènere, o bé d'una època; com a expressió de l'afectivitat dels parlants, etc.). Precisament una de les finalitats del colloqui fou la de destacar l'estreta connexió dels recursos estilístics com a punt d'unió entre els estudis de llengua i els de literatura, contemplats massa sovint, i de manera artificial, des de perspectives distanciades.

Després d'uns mots de presentació de la jornada a càrrec d'Adolfo Sotelo, degà de la Facultat de Filologia, Albert Soler, director del departament de Filologia Catalana, elogià tant la continuïtat d'aquests colloquis, que ja fa dinou anys que funcionen, com el seu caràcter transversal, aglutinador

de disciplines diverses. Per últim, Neus Nogué (UB), com a moderadora, ressaltà que, per primera vegada, s'hi incloïen els estudis literaris.

1. Vicent Salvador (Universitat Jaume I), a *Estilística i textos no literaris*, començà la ponència plantejant una pregunta clau: «Per què l'estudi i l'anàlisi de textos no literaris?». Aquesta qüestió adquireix tot el sentit, tenint en compte que l'estilística neix, bàsicament, relacionada amb els textos literaris, i que, encara ara, es continua aplicant sobretot a aquest tipus de textos. Però és evident que la divisió entre llengua i literatura no té cap sentit i, per a demostrar-ho, féu un breu repàs de la història de l'estilística. Així, constatà que en el món anglosaxó s'han fet molts estudis sobre estilística, aplicada a textos no literaris, com poden ser els discursos polítics, entre altres. A Espanya, hi féu aportacions D. Alonso; en català, S. Serrano, M. Badia, etc. Insistí en el fet que els textos literaris, tot i que tenen un prestigi social molt elevat, no poden prescindir del seu vessant lingüístic, ja que estan fets de paraules i, doncs, tenen caràcter verbal, si bé el discurs literari treballa el text amb unes estratègies ben especials. A continuació, anà desgranant, d'una manera molt clara i didàctica, les principals característiques estilístiques que han de tenir els textos no literaris, aplicant-les a fragments concrets: «El significat lèxic o què ens fan dir les paraules»; «les estructures gramaticals com a regles de joc per a l'ús dels mots»; «la pragmàtica del text»; «la prestidigitació retòrica»; «les macroestratègies discursives». Per tant, concloué que l'estilística ofereix una gran variabilitat al parlant, el qual en treu el màxim rendiment des de tots els angles.

2. Tot seguit, Lluís Payrató (UB) inicià la seva dissertació, *Estil i textos multimodals*, fent una exposició panoràmica i introductòria sobre els textos multimodals al llarg d'uns trenta anys, a partir de la bibliografia presentada, i es preguntà què és l'estil. Tothom té un estil o altre, però ningú no sap del cert en què consisteix. Remarcà que, en realitat, l'estil amara i caracteritza tota la manera de ser i de fer de l'home, així que es manifesta en qualsevol mena de discurs: oral, escrit, sonor (so-música), visual (imatge), cinematogràfic, televisiu, teatral, operístic, etc. Consegüentment, destacà que esdevé necessari tractar, a més dels textos unimodals, imperants fins fa poc en la cultura europea, els textos multimodals, que abracen simultàniament molts més aspectes. En sentit estricte, tenen en compte la diversitat de modes, de mitjans, o la modalitat gramatical ampliada; en un sentit més vast, consideren, a més dels modes, els mitjans i els codis, també les fonts i els canals comunicatius o informatius, la cultura, etc. Així, doncs, analitzà els diferents estils multimodals, prenent en consideració els graus, tipus i categories que poden presentar: nombre i tipus de canals de producció; grau i tipus de variació; mecanismes cognitius implicats; grau i tipus d'interacció entre modalitats; quines són les seves funcions bàsiques: multimodalitat inscriptiva, descriptiva, creativa, etc. I finalitzà remarcant la importància que adquireix el context i el seu coneixement, així com la capacitat interpretativa i l'anàlisi crítica dels textos multimodals.

3. A continuació, Ramon Pla (UB), a *Estilística i textos literaris*, es referí al concepte d'estil des del vessant literari. Igual que els altres dos ponents, insistí en el fet que l'estilística té infinitat de definicions i d'interpretacions, i multiplicitat de punts de vista, ja que no té un propòsit clar sinó que depèn de l'objecte d'estudi. Tanmateix, afirmà que se singularitza respecte a la «normalitat» de la llengua com a signe d'identificació d'un text, sempre expressiu i original, únic. En primer lloc destacà les principals accepcions d'«estil» i d'«estilística», al llarg de la història. Així, segons els clàssics (Aristòtil, Virgili...), hom s'havia d'expressar «com cal», basant-se en l'estil i els gèneres literaris; en el classicisme, calia complir les normes, i l'estil era l'obra, el que feia l'autor reflexionant i lligant harmoniosament les idees; en el positivisme del s. XIX, l'estil aportà a la psicologia la relació entre el text i la personalitat de l'autor, i a la sociologia, les connexions entre la literatura i la societat del moment. Ara bé, el conferenciant recalca que cal situar l'estil, tot i que esdevingui símptoma de la personalitat de l'autor, en el coneixement dels textos, és a dir, en el seu significat i en el seu contingut. I, per tant, el paper del lector no és el d'identificar-se amb l'estil d'una obra, sinó el de contemplar-lo, perquè l'estil comunica, perquè radica més en *com* es diu, i no tant en *què*

es diu. Per acabar, i davant de l'enorme complexitat que comporta, deduí que una bona anàlisi estilística és incommensurable, però que, precisament per això, el seu objecte d'estudi més rellevant ha de ser el text.

4. Finalment, Josep M. Fulquet (URL), a *Estil i traducció. Notes a la versió del 'Hamlet' de Terenci Moix*, constata, ell també, que no s'ha pogut parlar mai de l'estil amb precisió, ni es deixa mesurar, precisament perquè el material amb el qual treballa és la llengua. I féu notar que entre la llengua oral i l'escrita es crea una relació que va evolucionant al llarg del temps, que pendula, sigui convergint més en determinades èpoques, sigui divergint en d'altres, fet que provoca, ensems, una evolució dels estils. Quan la llengua literària s'allunya excessivament de la llengua comuna, l'escriptor forja un estil artificios, la qual cosa fa veure que la relació entre llengua i literatura és dialèctica, ja que l'estilística investiga tots els recursos emprats en una obra literària, des de les figures retòriques fins a les estructures i les propietats lingüístiques. I J. M. Fulquet s'aventurà a donar una definició d'«estil»: «Posar les paraules adequades en els llocs adequats», de la qual s'apressà a dir, però, que no funciona sempre. Així, la traducció de *Hamlet* feta per T. Moix porta a un resultat que esdevé grotesc i l'antítesi del que va voler fer Shakespeare, plena d'errors lèxics i sintàctics, i de distorsions sintàctiques, perquè li falta sentit de la llengua, i no segueix cap model lingüístic. Després de comparar alguns fragments de l'obra, traduïts per diversos autors, deduí que no es pot violentar així l'estructura de la llengua, i que el primer que cal a un traductor és dominar molt bé la llengua a la qual tradueix.

5. A la tarda, com a colofó de la jornada, tingué lloc una taula rodona sobre *Estil i mitjans de comunicació*, en què intervingueren Margarida Bassols (UAB), Magí Camps (*La Vanguardia*) i Ernest Rusinés (Televisió de Catalunya), tots ells moderats per Neus Nogué. Els participants debateren a l'entorn de les preguntes següents: 1. Com es concreta l'estil a nivell comunicatiu; 2. Quina variació estilística interna s'hi troba; 3. Les «marques» en la comunicació (dibuixos, signes d'admiració i d'interrogació, etc.); 4. Evolució de tots aquests aspectes en els darrers anys. En el col·loqui, M. Bassols insistí en la necessitat de l'ús d'un estil com a eficàcia comunicativa en els mitjans de comunicació (claredat, senzillesa, ordre); M. Camps recalçà que la premsa escrita ha canviat de model, amb l'aparició d'Internet; i E. Rusinés es referí a l'estil de TV3, a la bona feina feta en el camp del doblatge, i conclougué que cada vegada es constata més una clara barreja de registres i una pèrdua de formalitats.

Montserrat BADIA I CARDÚS
Universitat Ramon Llull

Des mots et des cartes : le Vallespir dans la géographie des langues (14 janvier 2012). —

Le 14 janvier 2012, onze ans après avoir inauguré son premier cycle de conférences en 2001, l'association Reynés Patrimoine Culturel a de nouveau accueilli Jean-Paul Escudero pour une conférence-exposition sur les atlas linguistiques : «*Des mots et des cartes : le Vallespir dans la géographie des langues*».

Le premier atlas linguistique de l'histoire, l'*ALF*, l'*Atlas linguistique de la France* de Gilliéron et Edmont, a été créé au tout début du xxe siècle. Fort de ses enquêtes dans 639 localités, il cartographie les langues romanes de France, le français, l'occitan et le catalan, puis le corse. Dans cet essai magistral, le Vallespir était déjà représenté par une enquête au coeur de la vallée, à Arles. À partir de l'exemple fondateur de l'*ALF*, l'*Atlas linguistique de Catalunya* de Griera, puis d'autres atlas régionaux sont apparus dont l'*Atlas linguistique des Pyrénées Orientales* de Guiter en 1966. Dans cette éclosion constante, signalons l'*Atlas Sacaze* de Jordi Costa, fait singulièrement à posteriori, à partir d'enquêtes écrites, réalisées à une époque où les atlas linguistiques n'avaient pas en-